

ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆԻ

ՆԵՐՔՈՂԵԱՆ

Ի ՍՈՒՐԲ ԽԱԶՆ ԱՍՏՈՒԱԾԸՆԿԱԼ

Երկինք պատմեն զփառս Աստուծոյ :
 Ամենայն տառը մարգարէականքն ի Հոգւոյն
 սրբոյ ազգեալք՝ ըստ հոգւոյն արժանաւո-
 րեալք, գերագունին առ միմեանս զշնոր-
 հացն բերումն է որ զանցելոց իրակեր-
 պութեանցն պատմէ զգործ. և է՝ որ ձեռն
 պատրաստ՝ ըստ ժամանակին տայ զգի-
 տութիւնն. և է՝ որ զապագայիցն ներբողէ
 զհրաշս : Ոչ հակառակ միմեանց զօտա-
 րոտիս բանիցն դաստիարակեալ. այլ որ
 զհաճոյից հոգւոյն յարմարութիւն վայել-
 չաբար՝ յայլեւայլ խորհուրդսն աճեցու-
 ցեալ : Ի որ առաւելապէս, և է որ չա-
 փաւորաբար ըստ մատակարարութեան ի
 զանազանս բաշխելով զշնորհն : Իսկ
 դաւթեան երգոյն՝ համասփիռ վայելչա-
 տարած գեղգեղեն տառք . ի տեսականն՝
 և ի մացականն, զառնին՝ և զհանդերձե-
 լոցն միանգամայն բերէ զխորհուրդն .
 յայտնի և մարգարէական փառաւորու-
 թիւնն : Նաեւ բազում ազգի ազգի ունի
 տեսակս փրկութեան անձինն . քանզի
 աւետարեք բանիւք զցնծութիւն աւետա-
 բանէ. և ողբերգականաւն զփրկութիւն և
 զղարձ մեղաւորաց. և ընդ նմին զկազմածս
 արարածոց պատմէ. ընդ նոսին և զիջա-
 նել զանօրինականսն Քրիստոսի ի լոյս ա-
 ծեալ կացուցանէ : Ի բազում և ի պէսպէս
 զնացս աստուածային պողոտայիցն՝ հպե-
 ցուցանէ զբանիցն յարմարականն : Եւ
 արդ աստանօր՝ զերկնից ասէ պատմել
 զփառս Աստուծոյ : Ի որ զտեսականն
 պատմէ՝ որ ամենեցուն յայտնի է. և է
 որ զլինելոցն նշանակէ. քանզի արդարեւ

պատմիչ է Աստուծոյ մեծասքանչ զօրու-
 թեանցն յինքն բերելով զարարչական
 ներգործութեանն զհանգամանս մեծվայել-
 չաբար, իբրեւ փողով գոչէ. անազգեցող
 լուծեամբ քարոզէ. ոչ երաժշտական
 ձայնի, այլ որ նայելաւն ունի զհաստա-
 տութիւն իրացն. զի ահա զլուսաւորացն
 զընթացսն և զկարգ աստեղացն ամենայն
 զարդուն երկնից ցուցցէ զգործս ձեռաց
 Աստուծոյ բանիւ. և ոչ այլ ինչ յուժեղէ
 ձեւացեալ. և զլեւալսն ի սկզբանէ խոր-
 հրդածէ : Նաեւ զապագայիցն մարգարէա-
 նայ. և պատմէ զճշմարիտ փառացն որով
 յայլմէ զփառսն ընծայեցուցանէ, որ է
 ժամանակիս պիտանացու : Իսկ երկնից
 լինել պատմիչ՝ փառաց զօրութեանն Աս-
 տուծոյ ասի. և ոչ զլանօղ փառացն հրա-
 տարակէ. զայր լուսոյ՝ որ ի լոյսն բնակի
 յանմատոյց. անեզրական և անիմացական.
 զոր ոմանք առ յոյժ յիմարութեանն եւ
 սնոտի բարբառնջմանցն՝ մոլեգնեալք, ըստ
 զարտուղի ի խորհուրդս անկեալք. որ
 սակա տնօրինական և վասն մեր թափ-
 մանն, մինչեւ ծառայի կերպարան ասի
 լինել աստուածային փառացն, մինչ մեր-
 կանալ և թափուր գոլ ի հայրենական
 հաւասարութենէն մինչեւ ի խաչն : Եւ
 դարձեալ հայցեալ զհեռացեալսն առնուլ
 միւսանգամ, որ և անտեղի և սատանա-
 յական մտաց յիմարումն : Զի թէ հայր
 յիս, եւ ես ի հայր ասէ փրկիչն. եւ
 դարձեալ ասէ թէ հայրն որ յիս բնա-
 կեալն է : Արդ՝ եթէ ըստ նոցունց կար-
 ձեացն իցէ, ապա ուրեմն նուազեալ իցէ

ի Հօրն փառաց, յազագս ի միասին պա-
 տուակցութեանն՝ և համագոյութեան
 միածնին : Այլ զայսոսիկ թողցուր անդր
 նոցա կարծեացն և անիմաստ մտացն. և
 մեք ասասցուր զմերն. թէ ինձ քաւ լիցի
 պարծել՝ բայց միայն ի խաչն Տեառն մե-
 րոյ Յիսուսի Քրիստոսի : Արդ՝ պարծի
 չարչարանօքն որով Աստուած փառաւո-
 րեցաւ, և Աստուած փառաւորեաց զինքն՝.
 ոչ այլեւայլ աստուածք, այլ մի անքա-
 կութիւն միութեանն՝ կատարեալ անձնա-
 ւորութեամբք, և մի աստուածութեամբն.
 ընդ աստուածութեանն միացեալ մարմինն՝
 ընդ ամենայն ազգակիցս մարմնոյս. զա-
 ուջինն հայցէր զփառս, զոր օձիւն եւ
 ճաշակամբն մերկացաւ : Զայսոսիկ ըզ-
 մտաւ ածելով սիրելիք, զգուշութեամբ
 նայեցարուր ի պատճառս փրկութեան
 մերոյ, որ վասն մեր թափեաց զինքն ի
 ծառայի կերպարանս : Ի բարձրութենէ
 խոնարհեալ էառ նա զաղբատութիւնս մեր.
 փոխանակէ զարգանդ կուսին՝ քերթեալան
 աթոռոյն . բնակեալն ի լոյս անմատոյց,
 իջանէ ի մսուր խանձարապատեալ ընդ
 աջմէ ծնողին նստեալն. և որոյ երկինք
 աթոռ էին և երկիրս պատուանդան ոտից,
 ոչ ունէր տեղի ուր զգլուխն դնէր : Թա-
 գաւորն թագաւորաց՝ ի տան հիւսան ըն-
 դունի զազգակցութեան համարն. ի սե-
 րօրէից և ի քերթէից փառաբանեալն, ի
 հրէից հայհոյեալ թշնամանի : Հալածի
 յիւրոցն, ապտակի զանիւ, բեւեռի ի
 փայտի, ընդ մահու գրաւի, և սահմանի
 թաղմամբ : Այսիւ եղանակաւ զփրկութիւն
 աշխարհի վերաստեղծեաց. այլ թերեւս
 զայս ոչ է պարտ դնել ընդ գրողսն
 ծածկութի, որով զաշխարհս ամենայն
 որսաց՝ ուռկանաւն ճշմարտութեան . եւ
 զորս ի ձկնորսաց ընտրեաց, առաքեաց
 ընդդէմ սրոյ և հրոյ, և պէս պէս փոր-
 ձութեանց . յիմարութեամբ քարոզու-
 թեանն, և յետին տնանկութեամբն . զի
 զինչ քան զայն աղբատութիւն առաջին
 կամ զվերջին կայցէ, որ անգամ ոչ գա-
 ւազան կամ պաշար ի ճանապարհի, այլ
 և մի պարեգօտ որ ծածկոյթ մերկութեանն

միայն էր. առանց կօշկաց, որք ձագռցիք¹
 աշխարհի են . որք զիմաստս աշխար-
 հի պապանձեցուցին, և զհպարտացեալ
 ամբարտաւանութիւնն նկուն կացուցին
 փառօքն որովք ճոխացան այսպանութեամբ
 խաչին. որ կորուսելոցն յիմարութիւն է,
 եւ փրկելոցս զօրութիւն Աստուծոյ. եւ
 փառք ի փառաց անկեղոյն : Այս է պատ-
 ճառ փրկութեան աշխարհի, և գործի կե-
 նաց սորին : Այս է ձեւ զատապարտու-
 թեան մահու. փառք Քրիստոսի Աստուծոյ՝
 որ ասի երկնից պատմող : Իսկ թէ երբ,
 կամ յորում ժամանակի, գիտողացն՝ ոչ
 ի ծածուկ այսոքիկ կարծին, իսկ որք ան-
 գիտանայք՝ մատուցէք զլսելիսդ ունկըն-
 դրութեամբ սրտի մտօք, զի վայելեալիք
 ի խորհուրդ մեծի աւուրս այսորիկ : Էր
 ամա՛ երեք հարիւր և քսան փրկութեան
 աշխարհի եւ նորոգման տիեզերաց, եւ
 զալստեան Աստուծոյ բանին. յեօթներորդ
 ամի թագաւորութեանն Կոստանդիանոսի
 սերաստեայ ինքնակալի, որդւոյ Կոստայ
 թագաւորի սպանիացւոց, յորում ընդդէմ
 բարբարոս ազգացն սպառազինեալ և պար-
 տեալ ի նոցունց, ընկղմեալ լինէր ի խորս
 տրտմութեան : Խնդրէր զօգնականութիւն
 ի հօրագունէ ումեմնէ յԱստուծոյ գտա-
 նել. անփոյթ արարեալ զորոյ յառաջա-
 գոյն պատուէր զպաշտամունսն, զմեծա-
 բեալն ի Դիոկղետիանոսէ եւ ի նորուն
 նմանեացն : Մինչ զայսոսիկ խորհրդածեալ
 իմաստասիրէր, զմիջօրեայ աւուրն սկիզբն
 առնոյր աշխարհական եւ ազատեցուցիչ
 փրկութեանն, երկնից պատմել զփառս Աս-
 տուծոյ. որում ի խնդիր ելեալ կայր օգոստոս
 սական անձն. նկատէր հրաշալի երեւումն
 առընթեր արեգականն գոլով, և զիւրն փայ-
 լեցուցանէր զպայծառութեանն ձեւ քանզի
 նշանաւն և հիացմամբն զթագաւորն կե-
 ցուցանել առ ի մերձակայս բարբառէր
 վայելեալ արդեօք ի նոյն աստուածակերտ

1. Զհոգիւրն ունէր յիմքն.
 2. Զհոգիւրն ունի զհրոմաւ. ուղղեցինք ըստ ի-
 մասինն.
 3. Զհոգիւրն ունի որ ասաց. ուղղեցինք ըստ ի-
 մասինն.
 4. Հաւանօքն՝ քոթապոյցիք կամ մեծացուցիչք.

